

wydział humanistyczny: ...Filologia Polska

Konferencja naukowa

Dnia 19 maja 2006 odbyła się jednodniowa sesja *Stylistyka a leksykologia – związki, zależności, metody*. Jest ona kontynuacją cyklicznych konferencji *Studia o Języku i Stylu Artystycznym*, organizowanych przez dawniejszy Zakład Języka Polskiego. Obecni gospodarzami konferencji był Zakład Stylistyki i Gramatyki Historycznej Języka Polskiego działający w strukturach Instytutu Filologii Polskiej od 1 lutego 2005 r. W uroczystym otwarciu obrad wzięli udział przedstawiciele władz: prorektor prof. Krzysztof Urbanowski, dziekan prof. Wojciech Strzyżewski, dyrektor instytutu prof. Marian Sinica. Słowo wstępne wygłosił kierownik Zakładu Stylistyki i Gramatyki Historycznej Języka Polskiego prof. Krzysztof Maćkowiak.

Program sesji zakładał stopniowe uszczegółowienie poruszanej tematyki. Pierwszy referat przedstawił Profesor Maciej Grochowski (UMK Toruń) - *Stylistyka leksykalna jako dział leksykologii i pragmatyki (próba określenia przedmiotu działań)*. Autor zwrócił uwagę na fakt, iż współcześnie badania stylistyki leksykalnej są rzadko podejmowane, w odczuciu niektórych językoznawców mogą być traktowane jako archaizm lub też rodzaj neologizmu. Istnieje jednak uzasadniona potrzeba tego typu badań stylistycznych. O celowości badań leksykalnych w ujęciu historycznym mówił także prof. Krzysztof Maćkowiak, gdy omawiał prawidłowy *Warsztat leksykograficzny w badaniach stylistyczno-historycznych*. Kolejna wypowiedź - poznańskich językoznawców (prof. Stanisława Bąby i dra Krzysztofa Skibskiego) - dotyczyła *Perspektywy tekstologicznej w badaniach współczesnej poezji polskiej*. W następnych referatach poruszono też zagadnienia *Leksykalnych wyznaczników cech stylowych* (dr Monika Grzelka i mgr Agnieszka Kula – UAM Poznań) oraz *Semantycznych i formalnych uwarunkowań serii analogicznej w najnowszej polszczyźnie* (dr Michał Szczyszek i dr Krzysztof Skibski – UAM Poznań) a także *Poetyzmów leksykalnych jako przedmiotu badań stylistycznych* (dr Cezary Piątkowski). Następnie dr Marzanna Uździcka przedstawiła pracę *Styl gatunkowy a leksyka (na materiale wykładów Władysława Majewskiego)* zaś dr Magdalena Steciąg, *Zjawiska foniczne w budowaniu wizerunku stylistycznego (na przykładach radiowych audycji satyrycznych)*.

Kolejne referaty odnosiły się do zagadnień mniej ogólnych. Słuchacze poznali interesujące szczególnie związane z nazywaniem niektórych odczuć mysłowych. Autorzy omówili *Leksykę zapachów w słownikach języka polskiego* (prof. Marian Bugajski), *Osobliwość nazw dźwięków w języku Stefana Żeromskiego* (dr Piotr Kładocznny) oraz *Nazwy chromatyczne w tekstach poetyckich Brunona Jasieńskiego* (mgr Joanna Frejman). W następnych wypowiedziach zielonogórskie autorki przedstawiły *Nazwy gatunkowe roślin w języku potocznym i naukowym* (dr Agnieszka Ryzza-Woźniak), *Życie doskonalsze w świetle leksyki i frazeologii* (dr Magdalena Hawrysz) oraz *Stylistyczną wartość leksyki z kręgu ojczyzny w „Hymnie do Boga” J.P. Woronicza* (dr Joanna Gorzelana). Z dużym zainteresowaniem i pełną radością słuchacze przyjęli referat mgr Magdaleny Żabowskiej (UMK Toruń) - *Leksykalne wyznaczniki koirekty wypowiedzi*. Można się było z niego dowiedzieć jak ludzie (szczególnie wykładowcy) naprawiają swoje pomyłki w trakcie swych wypowiedzi. Zwieńczeniem sesji była uroczysta kolacja, podczas której goście szczerze podziwiali uczelnianą palmiarnię.

W sumie wygłoszono 15 referatów. Organizatorzy planują ich druk w publikacji, która będzie czwartym tomem z serii *Studia o Języku i Stylu Artystycznym*.

Joanna Gorzelana

Wizyta u Górali Czadeckich

30. marca 2006 roku grupa seminaryjna studentek IV roku Filologii polskiej, wybrała się do Brzeźnicy w celu zapoznania się z językiem i zwyczajami tamtejszej ludności. Wśród studentek, które uczestniczyły w wyprawie byliśmy my - Kinga i Wioleta. Pragniemy podzielić się z Wami, Drodzy Czytelnicy, naszymi wrażeniami z tej jednodniowej eskapady.

O 12:15 wyruszyliśmy z zielonogórskiego PKS-u w kierunku Brzeźnicy. W niecałą godzinę byliśmy na miejscu. Na brzeźnickim przystanku czekała Pani, która oprowadziła nas po miejscowości i wskazała dom państwa Rozalii i Tomasza Irskich - naszych informatorów.

Pani Rozalia opowiedziała nam (gwarą) o zwyczajach weselnych. Zdziwiłyśmy się, że dawniej na weselach nie mogły bawić się dzieci. Uroczystości weselne trwały od wczesnych godzin porannych do białego rana następnego dnia. Obowiązywał zwyczaj „oczeplin”, podczas których pannie młodej zdejmowano wianek i zakładano chustę. Jednak często bywało tak, że panna młoda nie chciała pożegnać się ze stanem panieńskim i podczas wesela uciekała, aby się schować. Wówczas pan młody i goście wyruszali na poszukiwanie zaginionej. Zabawa taka mogła trwać nawet trzy godziny.

Następnie pani Rozalia dokładnie opisała nam zwyczaje związane z obchodami Świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy. Dowiedziałyśmy się, że dawniej w okresie Świąt Wielkanocnych kobiety obdarowywały swoich narzeczonych własnoręcznie zdobionymi pisankami z gęsich jaj lub haftowanymi chusteczkami. Narzeczeni odwiedzali się stawianiem (na 1 maja) tzw. **wich**. Były to najwyższe drzewa w okolicy, które w nocy ścinano, przyozdabiano i wkopywano przed domem ukochanej.

Państwo Irscy zaśpiewali dla nas piosenki gwarą oraz w języku rumuńskim. Poznałyśmy także regionalne dania, nie tylko z opowiadań naszej informatorki, gdyż zostałyśmy ugoszczone przepysznymi gołąbkami, które na tamtych terenach podaje się z chlebem własnego wypieku. Poczęstowano nas również pączkami, ciasteczkami oraz struclą z jabłkami.

Ciężko było nam się rozstać z panią Rozalią i panem Tomaszem, ale spieszyliśmy się do Brzeźnickiej Szkoły Podstawowej, w której odbywały się zajęcia pozalekcyjne dla uczniów. Mogłyśmy podziwiać tutaj występ zespołu „Mała Watra”, podpatrzeć m.in. w jaki sposób wykonać pisanki oraz jak ozdabia się świąteczną bułkę. tzw. **paszę**. Z pewnym niepokojem przyglądałyśmy się wyplataniu **śmircgusta** - regionalnego bąta z wikliny, przyozdobionego pomponem, który służył do bicia dziewcząt po nogach w poniedziałek wielkanocny. Na koniec wysłuchałyśmy bajki w gwarze Górali Czadeckich, którą przedstawiła nam tamtejsza polonistka pani mgr Jadwiga Parecka.

Nasza wycieczka niestety dobiegła końca i wieczorem musiałyśmy wrócić do Zielonej Góry.

Bardzo cieszymy się z tego, że w ramach zajęć pro-seminaryjnych prowadzonych w Zakładzie Stylistyki i Gramatyki Historycznej Języka Polskiego można było zorganizować taki wyjazd, tym bardziej, że większość z nas zamierza pisać pracę magisterską z dialektologii. Przyznamy, że nie wiedziałyśmy, że tak blisko Zielonej Góry można usłyszeć gwarę góralską i spotkać ślady żywej kultury góralskiej

Wioleta Gruszka i Kinga Tomczak

....Filologia Romańska

W magicznym świecie Frankofonii

Jak co roku w marcu, budynek Kolegium Neofilologicznego UZ zamienia się na tydzień w całkiem inny świat. Wszystko to dzięki obchodom Dni Frankofonii organizowanym przez wykładowców i studentów sekcji języka francuskiego NKJO, obecnie filologii romańskiej. W tym roku odbyły się one tydzień później aniżeli w innych krajach, jednakże dzięki temu mieliśmy możliwość zaprosić wielu znakomych gości.

Oficjalnym dniem rozpoczęcia uroczystości był 29 marca, jednak już w przeddzień w Bibliotece Wojewódzkiej mogliśmy zrelaksować się w rytmie koncertu pt. „*Ainsi chante Paris*” w wykonaniu zespołu Monte Verde, działającego pod patronatem Zielonogórskiego Uniwersytetu III wieku. Tego samego wieczoru podziwialiśmy wspaniałą sztukę teatralną pt. „*Huit femmes*” przygotowaną przez uczestniczki warsztatów teatralnych z naszej sekcji pod opieką mgr Sandy Dubin. Wszystkie przygotowania i trud włożony w przedstawienie został wynagrodzony wypełnioną po brzegi widownią i długotrwałymi owacjami. Żywiłość, wspaniała gra i talent aktorski studentek sprawiły, że na chwilę przenieśliśmy się do innego świata.

Nazajutrz nastąpiło uroczyste otwarcie naszego święta przez Prodziekana Wydziału Humanistycznego, dra hab. Sławomira Kufła oraz powitanie honorowych gości: attaché językowego Ambasady Francji w Polsce, pana Marc Brudieux, przedstawicieli zaprzyjaźnionych uczelni zagranicznych z Francji i Belgii oraz władz Uniwersytetu Zielonogórskiego.

W oczekiwaniu na pierwsze wykłady każdy miał okazję spróbować wyśmienitych wypieków, francuskich naleśników i innych deserów w kafejce frankofońskiej. Zamieniony w „*Images de France*”, hol budynku przyciągał wzrok ciekawymi obrazami w wykonaniu uczniów Liceum Plastycznego oraz pracami konkursowymi uczniów szkół naszego regionu. Wszystkim udzielała się magiczna atmosfera Francji.

Bogaty program Dni Frankofonii obfitował w liczne spotkania, wykłady, konferencje, konkursy i przedstawienia. Każdy bez problemu znalazł coś dla siebie. Pierwszy wykład, zatytułowany „*Piękna Polka w literaturze francuskiej*” wygłoszony przez prof. Wiesława Malinowskiego przyciągnął tłum słuchaczy. W sposób niezwykle interesujący został nam przedstawiony stereotyp Polki w kulturze francuskiej na przestrzeni wieków. Zaraz potem dr Anneliese Saulin wprowadziła nas w problematykę „*Europejskiej powieści według Milana Kundery*”. Inny ciekawy wykład, połączony z pokazem slajdów, zatytułowany „*Z biegiem Loary*” poprowadził nasz francuski przyjaciel, Robert Barthe. Bardzo ciekawie i przekonująco przedstawił podobieństwa krajobrazów nad Loarą z polskimi nadwiślańskimi krajobrazami.

Duże zainteresowanie wśród studentów wzbudziły również jego warsztaty prowadzone pod nazwą „Teatr improwizacji”. Efektem ich pracy był mecz improwizacji teatralnej, rozegrany między dwoma ekipami złożonymi ze studentów i wykładowców, przy współpracy roześmianej i żywo dopingującej publiczności. Jak się okazało, pomysł ten spodobał się wszystkim, a talent animatorski i poczucie humoru prowadzącego sprawiły, że wszyscy świetnie się bawili.

Nie obyło się oczywiście bez licznych uczestnictw naszych młodszych kolegów ze szkół średnich z Zielonej Góry i całego regionu. Dzielnie uczestniczyli oni w konkursie wiedzy o krajach frankofońskich, jak również wykazali się pomysłowością i kreatywnością w postrzeganiu kultury francuskiej. Najlepsze okazały się reprezentantki III Liceum Ogólnokształcącego z Zielonej Góry.

Również najmłodszy mieli swoje pięć minut. Przedszkolaki i uczniowie szkół podstawowych dumnie zaprezentowały nam efekty swojej pracy z językiem francuskim. Wszystko odbyło się na wesoło, w formie piosenek, wierszyków i tańca.

Oczywiście imprezy nie kończyły się w murach uczelni. Wszyscy mogli kontynuować zabawę na wieczorze Karaoké w klubie *Zatem*, bądź na dyskotece frankofońskiej w *Kartonie*, poprzedzonej „*Mozaiką kulturalną*” przygotowaną przez naszych studentów oraz uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Krośnie Odrzańskim pod kierunkiem mgr Laurent Vavon. Ich poczucie humoru, zaskakujący program i pomysły doprowadziły wszystkich zebranych gości do śmiechu i licznych owacji.

Dni Frankofonii były doskonałą okazją dla sekcji języka francuskiego do zaprezentowania się wśród studentów innych kierunków, a także przed licznie przybyłymi przedstawicielami uczelni zagranicznych. Dla nas jako studentów były nie tylko zachętą do czynnego zaangażowania się w ich organizację i pogłębienia naszej wiedzy o Francji, ale również okazją, by zachęcić innych do zapoznania się z jej wspaniałą kulturą.

Katarzyna Fabiańczyk, Ewa Kaczmarek
II rok filologii romańskiej

NAWET PRZEDSZKOLAKI MIAŁY SWOJE PIĘĆ MINUT

WIECZÓR KARAOKÉ W KLUBIE ZATEM

ZMAGANIA LICEALISTÓW W KONKURSIE WIEDZY O KRAJACH FRANKOFOŃSKICH

SZTUKA TEATRALNA PT. „HUIT FEMMES”

....Instytut Filozofii

Włosko-Polskie Warsztaty Filozoficzne

W dniach 8-9 czerwca br. Instytut Filozofii Uniwersytetu Zielonogórskiego był gospodarzem Włosko-Polskich Warsztatów „Reguła konstytutywna” (Italian-Polish Workshop „Constitutive Rule”). Przedmiotem wystąpień i dyskusji była natura reguł, których obowiązywanie tworzy fakty czy instytucje społeczne, czyli, na przykład, takie instytucjonalne stany rzeczy jak małżeństwo, wybory parlamentarne, gra w szachy, mecz piłki nożnej itp. Żadnego z nich nie da się sprowadzić do faktów czysto naturalnych, które polegają, odpowiednio, na wspólnym mieszkaniu i wychowywaniu dzieci, wrzucaniu pokreślonej kartki do urny, przesuwaniu figur po powierzchni pomalowanej w czarne i białe kwadraty oraz kopaniu piłki. Naturalny stan rzeczy staje się faktem instytucjonalnym dopiero w kontekście obowiązujących instytucji społecznych; strukturę tych ostatnich tworzą zaś reguły konstytutywne, które stanowią, że pewien gest czy zdarzenie *X* uchodzi za instytucjonalny stan rzeczy *Y* w pewnych ściśle określonych okolicznościach *C*.

Koncepcja reguł konstytutywnych cieszy się dużą popularnością w filozofii prawa - dyscyplinie, którą reprezentowali włoscy uczestnicy Warsztatów. Idea reguł konstytutywnych pełni też ważną rolę w niektórych koncepcjach z zakresu filozofii społecznej oraz filozofii języka, o czym świadczy Johna R. Searle'a koncepcja rzeczywistości społecznej oraz jego wcześniejsza teoria czynności mowy, a także Czesława Znamierowskiego koncepcja ontologii społecznej.

Prezentację włoskich uczestników Warsztatów wypada zacząć od osoby Amedeo G. Contego, emerytowanego profesora Uniwersytetu w Pawii. Profesor Conte, który odwiedził naszą uczelnię już drugi raz, znany jest jako autor oryginalnej koncepcji reguł eidejtyczno-konstytutywnych. Do grona jego uczniów i kontynuatorów należy zaliczyć włoskich uczonych, którzy wzięli udział w konferencji. Są to: prof. Antonio Incampo (Uniwersytet w Bari), prof. Paolo di Lucia (Uniwersytet w Mediolanie), prof. Giuseppe Lorini (Uniwersytet w Cagliari), dr Edoardo Fittipaldi (Uniwersytet w Mediolanie), dr Lorenzo Passerini (Uniwersytet w Pawii) oraz dr Alessandro Olivari (Uniwersytet w Mediolanie). Zielonogórskie środowisko filozoficzne reprezentowali profesorowie Marek Piechowiak oraz Wojciech Żelaniec, dr Maciej Witek oraz - co szczególnie cieszy - studenci: Agata Jaczun, Maciej Makarewicz, Jakub Martewicz oraz Adam Trybus.

Choć oficjalnym językiem obrad był angielski, warto wspomnieć o dwóch miłych wyjątkach. Prof. Lorini przedstawił swój odczyt po polsku, a prof. Żelaniec wygłosił referat w dwóch językach jednocześnie, każdy akapit przedstawiając po polsku, a następnie po włosku. Włoscy goście bardzo chwalili merytoryczny poziom dyskusji, które toczyły się w takich językach jak angielski, niemiecki, włoski, francuski, polski i - co ciekawe - rosyjski, którym dobrze włada dr Fittipaldi.

W opinii obu środowisk - włoskiego i zielonogórskiego - warsztaty stanowią początek obiecującej współpracy międzynarodowej. Dobrze się stało, że ze swoimi referatami mieli okazję wystąpić studenci. To właśnie z myślą o nich rozpoczęto już rozmowy dotyczące podpisania bilateralnej umowy między Uniwersytetem Zielonogórskim a Uniwersytetem w Mediolanie w ramach programu Socrates/Erasmus. Kolejne warsztaty o zbliżonej problematyce odbędą się najprawdopodobniej w jednym z włoskich ośrodków.

Maciej Witek

Wykład prof. Andrzeja de Lazarięgo

30.05.2006 r. podczas kolejnego spotkania w ramach Zielonogórskiego Konwersatorium Filozoficznego prof. Andrzej de Lazari wygłosił referat nt. *Zaprogramowanie kulturowe Polaków i Rosjan*. Profesor de Lazari (z Uniwersytetu Łódzkiego) jest wybitnym historykiem idei, badaczem filozoficznej myśli rosyjskiej. Jako znawca tej problematyki był jednym z recenzentów rozprawy doktorskiej mgra Jacka Uglika, który pod opieką prof. Lilianny Kiejzik, napisał dysertację nt. *Michała Bakunina filozofia negacji*.

W swoim wystąpieniu prof. de Lazari, odwołując się do pojęcia zaprogramowania (zaczepniętego z informatyki), starał się wskazać główne źródła uprzedzeń i nieporozumień, jakie panują w stosunkach z naszymi wschodnimi sąsiadami. Prelegent podkreślał, że programują nas nie tylko geny, ale również kultura, a ściślej rzecz biorąc cały system pojęć i przekonań - który niełatwo zrekonstruować, a jeszcze trudniej zrewidować. Omówieniu niektórych spośród tych różnic poświęcił prof. de Lazari swój wykład. Otóż Polacy cenią racjonalistyczny dialog i wrażliwi są na wszelkie sprzeczności, dla Rosjan większą wartość stanowi witalność, a sprzeczności są traktowane jako element „żywego życia”, tzn. życia nie wedle teorii. Polska kultura jest monolitem i w naszej świadomości istnieje silne poczucie więzi narodowej, w Rosji zaś jest „wielonarodowy naród”, jest to zbiorowość wieloetniczna, a co za tym idzie wielokulturowa. Polaków cechuje duży indywidualizm, w Rosji panuje jego przeciwieństwo - kolektywizm. Polacy cenią demokrację, zaś dla większości mieszkańców Federacji Rosyjskiej słowo „demokracja” jest słowem nieprzyzwoitym (po upadku komunizmu w Rosji, w sytuacji względnej demokracji, nastąpiła anarchia prawna). Szlachta Polska szybko zaczęła mieć wpływ na swego króla, który w pewnym momencie był przez nią wybierany, dla Rosjan jest to nie do pojęcia, jak pomazaniec Boży mógłby być wybierany przez poddanych - cara, a następnie dygnitarze komunistyczni, niepodzielnie dzierżyli władzę. Choć upadek I RP był, po części, rezultatem wolności szlacheckiej, która przerodziła się w samowolę i prywatę, to jednak w Polsce zauważalny jest szacunek dla prawa, w Rosji zaś nie było nigdy trwałej świadomości prawnej; w Rosji prawo nigdy nie było autorytetem, bo państwo to nigdy nie było obywatelskie, lecz prawie zawsze rządzone przez silną jednostkę. Polakom Putin, generalnie, się nie podoba i kojarzony jest z reżimem bolszewickim, Rosjanie cenią go i traktują podobnie jak cara, który był gwarantem porządku w państwie. Prof. de Lazari omawiając tych kilka różnic pomiędzy Polakami i Rosjanami wyjaśniał, dlaczego tak trudno o dialog między naszymi narodami. Referat ten skłonił zapewne wielu słuchaczy do refleksji. O wiele lepiej byłoby jednak, gdyby jego owocem była rewizja stereotypów i uprzedzeń, jakie podtrzymujemy. Tego jednak nie można żądać od prelegenta. To zadanie należy już całkowicie do nas samych.

Stanisław Hanuszewicz

Wykłady zielonogórskich etyków

Uczestnicy odbywających się w Instytucie Filozofii UZ spotkań - w ramach Zielonogórskiego Konwersatorium Filozoficznego - mieli ostatnio możliwość zapoznania się z wynikami badań zielonogórskich naukowców, specjalizujących się w problematyce z zakresu etyki. W maju br. miał miejsce cykl trzech wykładów, które prezentowali pracownicy Zakładu Etyki IF UZ. 16.05. dr Joanna Dudek przedstawiła odczyt nt. *Pułapki i zalety języka etyki*, 23.05. mgr Tomasz Turowski rozważał kwestię *Czy utilitaryzm preferencji jest etyką autonomiczną?*, natomiast 25.05. mgr Paweł Walczak omówił *Koncepcję człowieka agatologicznego w filozofii Józefa Tischnera*.

Dr Joanna Dudek, w swym wystąpieniu, rozważała pewne kwestie dotyczące problematyki języka etyki. Centralnym zagadnieniem był udział wartościowania w dyskursie etycznym. Niektórzy uczeni postulują całkowitą eliminację czynników oceniających, inni natomiast utrzymują, że wartościowanie jest nieodłączną własnością języka etyki. Nie jest on przecież językiem sztucznym, lecz bazuje na języku potocznym, który obfituje w wyrażenia mieszane (opisowo-oceniające). Stanowi to potencjalną pułapkę dla wypowiedzi etycznych, trudno bowiem niekiedy rozstrzygnąć, gdzie kończy się opis, a zaczyna ocena (ma to szczególne znaczenie w problematyce definicji perswazyjnych na gruncie etyki). Istnienie takich zagrożeń nie powinno jednak – zdaniem prelegentki – skłaniać etyków do konstruowania sztucznego języka etyki, pozbawionego elementów ewaluatywnych. Język etyki, w szczególności metaetyki, opierając się na języku naturalnym jest językiem żywym, dynamicznym, emocjonalnym. Ale to właśnie – jak podkreślała dr Joanna Dudek – stanowi jedną z zalet języka etyki; w ten sposób, sam język, wskazuje niekiedy wprost na to, co ważne w sferze moralnej.

Mgr Tomasz Turowski, w zaprezentowanym odczycie, skupił się na problematyce metaetycznej. Metaetyka, badając pojęcia i koncepcje etyczne, z założenia ma być wolna od elementu normatywnego. Prelegent przypomniał trzy, z pośród pytań, które są rozważane na gruncie metaetyki: (1) Czy etycy ustalają fakty, tak jak przedstawiciele nauk empirycznych? (2) Czy poprzez sądy moralne wyrażają indywidualne preferencje i uczucia? (3) Czy w ogóle istnieją sądy moralne, tj. czy przysługują im wartości logiczne prawdy i fałszu? Następnie mgr Turowski omówił koncepcje: realizmu moralnego, intuicjonizmu oraz naturalizmu wyjaśniając, w jaki sposób odpowiadają one na powyższe pytania. W ten sposób prelegent zarysował kontekst problemowy, w którym postawił pytanie o autonomiczność etycznego utilitaryzmu preferencji. Udzielając negatywnej odpowiedzi, na sformułowane w tytule swego wykładu pytanie, spowodował uczestników spotkania do dyskusji.

Mgr Paweł Walczak przedstawił wyniki swych badań nad filozofią, zmarłego przed kilku laty polskiego filozofa, księdza Józefa Tischnera. Pytanie o człowieka było dla Tischnera podstawową kwestią. Odpowiadał na nie w sposób oryginalny: nie „od góry”, jak np. św. Augustyn, który odwoływał się do tego, co ponad człowiekiem; ani „od dołu”, jak „mistrzowie podejrzeń” (np. K. Marks, F. Nietzsche); ale „od wewnątrz”, ukazując człowieka w jego dramacie. Pojęcie dramatu jest metaforyczne i zostało zaczerpnięte, przez Tischnera, z dziedziny literatury i teatru. W swej koncepcji człowieka filozof ten, przeciwstawił się paradygmatowi nomologicznemu (wywodzącemu się od Kartezjusza, pojmującego człowieka jako rzecz myślącą – *res cogitans*) na rzecz paradygmatu dialogicznego. Prawda o człowieku nie redukuje się do umysłu. Przedmiotem badań nie jest też człowiek jako abstrakcja, lecz konkretność człowieka w jego indywidualnym dramacie i obcowaniu z drugim. Zdaniem mgra Walczaka kluczem interpretacyjnym do myśli Tischnera jest filozofia wychowania – model *paidei* wpisany jest w całą myśl tego filozofa. Ważną rolę odgrywa tu koncepcja *Ja agatologicznego*, tj. *Ja* pojętego jako wartość. W przeciwieństwie do J. P. Sartre'a, głoszącego, że „piekło to inni” Tischner utrzymywał, że drugi człowiek jest śladem dobra, a za Sokratesem dodawał, że człowiek rodzi się z poznania prawdy i dobra. Możliwe jest to tylko w spotkaniu z drugim (może być nim człowiek lub Bóg), tj. w autentycznej relacji dialogicznej. Ważną rolę w rozważaniach Tischnera pełni koncepcja zła, pojmowanego nie jako coś substancjalnego, lecz jako „zjawisko między bytem a niebytem”, które wprawdzie bliższe jest naszemu doświadczeniu, w przeciwieństwie do doświadczenia dobra, ale jednak to dobro bliższe jest naszym nadziejom. Kategoria nadziei służy objaśnieniu sposobu przeżywania przez człowieka wartości. Pomimo wszechobecnego zła nadzieja jest elementem dynamizującym, sprawiającym, że człowiek w swym dramacie wybiera dobro.

Stanisław Hanuszewicz

Przedstawiciele Koła Naukowego Studentów Filozofii na konferencji w Katowicach

W dniach 5-6 kwietnia br. odbyła się konferencja *Etyka-teologia-antropologia. Dziedzictwo tradycji a dylematy współczesnego humanizmu* zorganizowana przez Koło Naukowe Filozofów i Zakład Etyki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. W czasie dwudniowych obrad swoje referaty mieli okazję zaprezentować przedstawiciele różnych ośrodków akademickich (w tym m.in. Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Narodowego Uniwersytetu im. I. Franki we Lwowie), zarówno pracownicy naukowcy, jak i studenci.

Wśród uczestników konferencji przeważali filozofowie zainteresowani problematyką z pogranicza filozofii i teologii oraz teologowie. Filozofia uprawiana na Uniwersytecie Śląskim została bowiem instytucjonalnie wzbogacona o teologię, gdy w roku 2000 powołano na UŚ Wydział Teologiczny, współpracujący z Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym. Niektóre z referatów świadczyły o tym, że średniowieczne hasło *philosophia ancilla theologiae* nadal znajduje swoich zwolenników. Podkreślano również aktualność pewnych średniowiecznych rozwiązań problemów filozoficznych. Utrzymywano na przykład, że Tomasz z Akwinu koncepcja człowieka dostarcza ostatecznych rozwiązań antropologicznych. Z drugiej strony, tak skrajne poglądy wzbudzały sporo kontrowersji - swoje wątpliwości zgłaszali również profesjonalni teologowie.

Nie zabrakło również dyskusji nad zagadnieniami etycznymi. Okazji do nich dostarczały referaty poświęcone m.in. etyce prostomyślności Józefa Bańki, współczesnym debatom bioetycznym czy zależnościom pomiędzy etyką a innymi dziedzinami filozoficznej refleksji, co świadczyło o interdyscyplinarnym charakterze spotkania.

W konferencji wzięli również udział studenci Uniwersytetu Zielonogórskiego, którzy swoje wystąpienia przygotowali pod naukową opieką dra Tomasza Mroza. Maciej Makarewicz, student trzeciego roku filozofii, wygłosił referat pt. *Etyka a spór o uniwersalia - analiza zależności na przykładzie koncepcji Piotra Abelarda i Tomasza z Akwinu*, a studium filozofii i politologii Jakub Martewicz wystąpił z referatem pt. *Pojęcie prawdy w filozofii polityki*. Oba odczyty zostały bardzo dobrze przyjęte i, co ważne, wzbudziły żywiołową dyskusję. Zielonogórcy studenci nie omieszkali zaznaczyć, że interesujący jest proces rozwiązywania problemów, nie zaś odwoływanie się do ostatecznych rozwiązań.

Referaty przedstawiciele Koła Naukowego Studentów Filozofii UZ wzbudziły dyskusje zwłaszcza ze strony reprezentantów środowiska KUL, najważniejszego w Polsce ośrodka myśli neotomistycznej, jak i miejsca, gdzie powstają istotne prace z dziedziny historii filozofii średniowiecznej czy etyki normatywnej. Głosy w dyskusji skupiały się na nowoczesnym języku filozoficznym zastosowanym do problematyki poruszanej przez starych mistrzów filozofii. Modernizację języka, odejście od trzynastowiecznego filozoficznego żargonu niektórzy poczytywali za wadę, część słuchaczy uważała jednak, że możliwość wyrażenia starego problemu nowym językiem świadczy właśnie o aktualności średniowiecznej myśli. Nie zgadzano się również z postulatem J. Martewicza, aby za punkt wyjścia aksjologicznych rozstrzygnięć w dziedzinie filozofii polityki i filozofii społecznej uznać racjonalny dyskurs. Potrzebę takiego dyskursu nawet negowano, opowiadając się za rozwijaniem w filozofii społecznej aksjologii chrześcijańskiej i głosząc, że jej fundamenty nie mogą być w naszej kulturze kwestionowane. Z całą pewnością członkowie zielonogórskiego KNSF-u okazali się równorzędnymi partnerami w dyskusjach prowadzonych z przedstawicielami najbardziej znanych ośrodków filozoficznych kraju.

Na koniec trzeba wspomnieć o stronie organizacyjnej katowickiego spotkania. Przebiegało ono bez zarzutu, co jest niewątpliwie zasługą opiekuna Koła Naukowego Filozofów UŚ, mgra Tomasza Pawlaka oraz władz Koła, w tym sekretarz Konferencji, pani Anny Gasz. Co prawda, niektórzy uczestnicy nie rozsmakowali się w wegetariańskich posiłkach, jakie zorganizowano dla referentów, ale na szczęście nie osłabiło to zapалу do filozoficznych dyskusji.

Udział w konferencji zaowocował nawiązaniem współpracy pomiędzy studenckimi kołami naukowymi ośrodków katowickiego i zielonogórskiego. Trwają prace nad zorganizowaniem wspólnego projektu, który umożliwi stymulującą wymianę myśli między studentami filozofii obu uniwersytetów.

(mm, jm, tm)

wydział inżynierii ładowej i środowiska

Z posiedzenia Rady Wydziału

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 26 kwietnia, któremu przewodniczył dziekan prof. Tadeusz Kuczyński, zaopiniowano i podjęto ustalenia m.in. w następujących sprawach:

- Nadano mgr. Arturowi Spólnikowi stopień naukowy doktora nauk technicznych w dyscyplinie budownictwo.
- Zaopiniowano wniosek dr. hab. inż. Mieczysława Kuczmy o zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony.
- Zaopiniowano wniosek dr. hab. inż. Zygmunta Lipnickiego o zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony.
- Zatwierdzono zasady rekrutacji na rok akademicki 2007/2008.
- Pozytywnie zaopiniowano dopuszczenie adiunktów i starszych wykładowców ze stopniem doktora do prowadzenia prac dyplomowych na kierunku Inżynieria Środowiska na rok akademicki 2006/2007.
- Zatwierdzono tematy prac dyplomowych na kierunku Inżynieria Środowiska.
- Powołano Komisję do przeprowadzenia niektórych czynności związanych z przewodem doktorskim mgr. inż. Andrzeja Łęgosza w składzie: prof. Henryk Greinert, prof. Jacek Przybylski, prof. Józef Wranik.

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 24 maja, któremu przewodniczył dziekan prof. Tadeusz Kuczyński, zaopiniowano i podjęto ustalenia m.in. w następujących sprawach:

- Pozytywnie zaopiniowano wnioski w sprawie przedłużenia zatrudnienia na stanowisku adiunkta: dr Katarzyny Baldy-Chudzik, dr. Grzegorza Misztala, dr. Bartłomieja Najbara.
- Pozytywnie zaopiniowano wnioski w sprawie przedłużenia zatrudnienia na stanowisku asystenta: mgr Katarzyny Bednar, mgr. Arkadiusza Denisiewicza, mgr. Marka Pawłowskiego,
- Zaopiniowano wnioski w sprawie rozpisania 4 konkursów na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Biotechnologii i Ochrony Środowiska.
- Pozytywnie zaopiniowano rozpisanie 10 konkursów na stanowisko adiunkta: 5 w Instytucie Biotechnologii i Ochrony Środowiska, 3 w Instytucie Budownictwa i 2 w Instytucie Inżynierii Środowiska.
- Pozytywnie zaopiniowano rozpisanie 4 konkursów na stanowisko asystenta: 2 w Instytucie Biotechnologii i Ochrony Środowiska i 2 w Instytucie Budownictwa.
- Powołano Komisję do przeprowadzenia niektórych czynności związanych z przewodem doktorskim mgr inż. Anny Staszczuk w składzie: prof. Jacek Szelka, prof. Jacek Przybylski, prof. Tadeusz Chrzan.
- Pozytywnie zaopiniowano zgłoszone przez dyrektorów Instytutów wniosków o Nagrodę JM Rektora za rok 2005.
- Podjęto uchwałę w sprawie utworzenia studiów doktoranckich z Budownictwa i Inżynierii Środowiska.

Na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 14 czerwca gościem był Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, prof. Józef Korbicz.

Przewodniczącym posiedzenia był dziekan prof. Tadeusz Kuczyński.

- Podjęto uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego mgr. inż. Andrzeja Łęgosza. Temat pracy doktorskiej: *Analiza pracy nowoczesnych lekkich przepustów o konstrukcji gruntowo-powłokowej wykonanych z blach falistych ze stopów aluminium*. Na promotora powołano dr prof. inż. Adama Wysokowskiego.
- Pozytywnie zaopiniowano rozpisanie 2 konkursów na stanowisko asystenta w Instytucie Inżynierii Środowiska.

Seminaria naukowe

- 24.05.2006** - w Zakładzie Sieci i Instalacji Sanitarnych dr **Ireneusz Nowogoński** omówił zagadnienia: *Modelowanie sieci kanalizacyjnych przy założeniu nieustalonego przepływu ścieków*.
- 30.05.2006** - w Zakładzie Mechaniki Budowli mgr **Arkadiusz Denisiewicz** przedstawił temat: *System ALGOR w analizie płyt i belek*
- 30.05.2006** - w Zakładzie Konstrukcji Budowlanych mgr **Krzysztof Wasylkowski** zaprezentował zagadnienia związane z tematem *Charakterystyka i sposoby modelowania numerycznego materiałów gradientowych*.
- 30.05.2006** - miało miejsce seminarium poprzedzające otwarcie przewodu doktorskiego, w ramach którego mgr **Andrzej Łęgosz** przedstawił zagadnienie: *Analiza pracy nowoczesnych lekkich przepustów o konstrukcji gruntowo-powłokowej wykonanych z blach falistych ze stopów aluminium*.
- 06.06.2006** - w Zakładzie Budownictwa Ogólnego i Architektury dr **Wojciech Eckert** przedstawił intrygujący temat: *Sztuka a cenzura*, wzbudzając nim autentyczne zainteresowanie słuchaczy iżywioną dyskusję.

Nowi doktorzy

Dr inż. Agnieszka Gontaszewska

Pani Agnieszka Gontaszewska w dniu 6.06.2006 na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu obroniła pracę doktorską pt. *Własności termofizyczne gruntów okolic Zielonej Góry w aspekcie procesów przemarzania*. Promotorem rozprawy był prof. **Wojciech Stankowski** z UAM, natomiast recenzentami: prof. **Roman Racinowski** z Politechniki Szczecińskiej i prof. dr hab. inż. **Antoni Florkiewicz** z Politechniki Poznańskiej.